

Konsekvensbeskrivning som gäller Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2016:4) om anmälan hos den offentliga arbetsförmedlingen för rätt till ersättning vid arbetslöshet

Här nedan redovisas förslag till nya föreskrifter om anmälan hos den offentliga arbetsförmedlingen för rätt till ekonomiskt stöd vid arbetslöshet. Förutom de sakliga förändringar som främst gäller en anpassning till den digitala värld som vi lever i innebär förslaget också redaktionella förändringar och till viss del språkliga förändringar. Detta har skett bland annat genom att föreskrifternas rubrik har förenklats och förkortats liksom vissa av paragrafrubrikerna.

Föreskriftsrätt

Av 9 a § första stycket 1 lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) och 2 § och 31 § förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring får Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) meddela föreskrifter om hur en arbetssökande ska vara anmäld hos den offentliga arbetsförmedlingen.

Bakgrund

Arbetslöshetsförsäkringen är en omställningsförsäkring som ska ge ekonomiskt stöd i omställningen mellan två arbeten vid ofrivillig arbetslöshet.

För att kunna göra anspråk på och ha rätt till arbetslöshetsersättning ska den arbetslöse vara anmäld hos den offentliga arbetsförmedlingen.

IAF och tidigare Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) har sedan lång tid tillbaka meddelat föreskrifter som fyller ut lagstiftningen när det gäller på vilket sätt den arbetslöse ska vara anmäld hos den offentliga arbetsförmedlingen. Syftet med föreskrifterna om anmälan hos den offentliga arbetsförmedlingen för rätt till ekonomiskt stöd vid arbetslöshet är att ge Arbetsförmedlingen förutsättningar att verka för att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring. Kravet på hur den arbetslöse ska vara anmäld hos arbetsförmedlingen har sedan lång tid tillbaka varit att denne ska anmäla sig personligen på ett arbetsförmedlingskontor. Sedan juli månad 2009 har den arbetslöse fått möjlighet att inledningsvis anmäla sig på Arbetsförmedlingens webbplats och distansservicekontor för att därefter inom fem vardagar fullfölja sin anmälan genom ett personligt besök hos ett arbetsförmedlingskontor. Sättet att anmäla sig har avsett såväl nyanmälningar som påanmälningar efter avanmälningar. Från och

med den 1 september 2013 togs av- och påanmälningarna bort. Samtidigt infördes aktivitetsrapportering för den arbetssökande till Arbetsförmedlingen, som ska granska rapporterna. Arbetsförmedlingens kontrollfunktion renodlades och innebär att Arbetsförmedlingen skickar underrättelser till arbetslöshetskassorna i de fall Arbetsförmedlingen bedömer att den arbetslöse missköter sitt arbetssökande, förlänger sin tid i arbetslöshet eller orsakar sin arbetslöshet.

Arbetsförmedlingen driver ett utvecklingsarbete, som ligger i linje med riksdagens beslut om att digitala tjänster ska vara ett naturligt sätt att tillhandahålla offentlig service, som till exempel anmälan om arbetslöshet hos den offentliga arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingens utvecklingsarbete innebär i huvudsak följande.

En arbetslös person som anmäler sig som arbetssökande och gör anspråk på arbetslöshetsersättning ska uppfylla vissa krav och måste också få information om dessa. Arbetsförmedlingen anser att informationen till den sökande tillgodoses genom att den sökande får bekräfta att han eller hon söker arbetslöshetsersättning och får ta del av försäkringsinformation via länk på nätet. Att den sökande har förstått informationen säkerställs enligt Arbetsförmedlingen genom att arbetsförmedlaren i samband med planeringsamtalet med den sökande frågar om han eller hon tagit del av informationen och om det finns några följdfrågor.

Enligt Arbetsförmedlingen är det primära syftet med den sökandes närhet för Arbetsförmedlingen en väl fungerande arbetsmarknad i relation till Arbetsförmedlingens matchningsuppdrag. Arbetsförmedlingen anser att den sökande ska vara nåbar under ordinarie kontorstid på ett sätt som möjliggör ett snabbt och enkelt utbyte av information mellan honom eller henne och Arbetsförmedlingen genom post, e-post, telefon eller mina sidor på Arbetsförmedlingens webbplats. Enligt Arbetsförmedlingen är det den sökande som ansvarar för att lämnade kontaktuppgifter är korrekta.

De tekniska lösningarna som Arbetsförmedlingen använder är telefoni och personligt webbmöte, som innebär videosamtal med den sökande via Arbetsförmedlingens webbplats. Kommunikationen är enligt Arbetsförmedlingen krypterad åt båda håll och personligt webbmöte används enbart på Arbetsförmedlingen Kundtjänst.

Inskrivning via Arbetsförmedlingens webbplats förutsätter enligt Arbetsförmedlingen säker identifiering genom e-legitimation, mobilt bank-ID eller Skatteverkets ID-kort med e-legitimation. Personligt webbmöte initieras av myndighetens handläggare sedan den sökande säkert identifierat sig på Arbetsförmedlingens webbplats på något av ovan angivna sätt. Vid personligt webbmöte finns också möjlighet till e-signering. Vid telefonsamtal används vid Arbetsförmedlingen Kundtjänst mobilt bank-ID vid in- och utgående samtal, om den sökande använder mobiltelefon. Om den sökande ringer med fast telefon, som är ovanligt, använder handläggaren istället kontrollfrågor för att identifiera den sökande. Kontrollfrågor för identifiering används i dagsläget även av

Arbetsförmedlingens lokalkontor. Enligt Arbetsförmedlingen kommer dock en ny teknisk lösning att implementeras som möjliggör säker identifiering genom mobilt bank-ID hos lokalkontoren.

När det gäller att inställa sig efter kallelse till Arbetsförmedlingen anser Arbetsförmedlingen att ett generellt krav på inställelsetid om 48 timmar är rimligt.

Arbetsförmedlingen har under hösten 2015 begärt att i ett pilotprojekt få pröva utvecklingsarbetet enligt ovan med en digitaliserad anmälan om arbetslöshet hos Arbetsförmedlingen.

IAF har därmed genom föreskrift, som trätt i kraft den 1 januari 2016, gett sig själv möjlighet att medge dispens från huvudregeln i nu gällande föreskrifter och genom beslut låtit Arbetsförmedlingen genomföra pilotprojektet under perioden den 1 februari 2016 – den 31 januari 2017.

Den målgrupp som ingår i pilotprojektet ska uppfylla följande kriterier:

- arbetssökande som ny-eller återinskriver sig
- bokar tid via Arbetsförmedlingens webbplats
- har fyllt 25 år
- inte behöver fördjupat stöd
- inte tillhör AF kultur och media eller AF Sjöfart, samt
- är bosatta inom kommunerna, Luleå, Östersund, Bräcke och Hammarsartand.

Mot bakgrund av vad Arbetsförmedlingen angivit om genomförandet av projektet samt det faktum att riksdag och regering har beslutat att digitala tjänster ska vara ett naturligt leveranssätt för offentlig service, föreslår IAF att föreskrifterna om anmälan hos den offentliga arbetsförmedlingen för rätt till ersättning vid arbetslöshet anpassas till den digitala utbyggnaden av samhället.

Förslagen

Anmälan

1§ reglerar anmälan och hur den ska göras.

Första stycket anger att en arbetssökande, som får eller begär arbetslöshetsersättning ska vara anmäld och under hela tiden nåbar för Arbetsförmedlingen. Den sökande ska också med kort varsel kunna inställa sig hos Arbetsförmedlingen efter det att kallelsen eller anmodan nådde honom eller henne. Att den sökande hela tiden ska vara nåbar då han eller hon erhåller eller gör anspråk på ersättning innebär att, Arbetsförmedlingen och den sökande ska kunna ha kontakt via internet, mobiltelefon, telefon eller vanlig postgång. Att kunna inställa sig med kort varsel innebär att inställelsetiden i normalfallet inte bör överstiga 48 timmar från det att kallelsen eller anmodan nådde honom eller henne. Ett visst utrymme för bedömning av den enskildes situation bör dock finnas.

Andra stycket anger på vilka sätt en anmälan om arbetslöshet ska göras till Arbetsförmedlingen. Anmälan ska göras på Arbetsförmedlingens webbplats, på distansservicekontor eller genom personligt besök på Arbetsförmedlingens kontor. Huvudregeln föreslås således vara att anmälan görs digitalt. Besök på Arbetsförmedlingens distansservicekontor är också ett sätt att anmäla sig som arbetssökande. För den som så önskar ska det givetvis finnas en möjlighet att göra ett personligt besök på Arbetsförmedlingens kontor för att anmäla sig som arbetslös arbetssökande.

Tredje stycket anger att en anmäld sökande som bryter sin arbetslöshet och därefter åter begär ersättning vid förnyad arbetslöshet, ska anmäla sig som arbetslös arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. Eftersom av- och påanmälan numera är borttagen kan den sökande fortfarande vara anmäld hos Arbetsförmedlingen, om han eller hon bryter sin arbetslöshet under en tid för arbete eller studier. Han eller hon placeras då i en annan sökandekategori. Detta innebär att, om den sökande på nytt begär ersättning vid förnyad arbetslöshet kommer personen att ha fel sökandekategori, om han eller hon inte på nytt anmäler sig som arbetslös arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. Om så inte sker innebär detta dels att Arbetsförmedlingens kontrollfunktion sätts ur spel, dels att sökanden inte uppfyller de allmänna villkoren för rätt till arbetslöshetsersättning.

Fjärde stycket anger att den arbetssökande ska kunna styrka sin identitet. Detta gäller oavsett vilket sätt den arbetssökande väljer att anmäla sig hos Arbetsförmedlingen.

Telefonanmälan

2 § reglerar i vilka fall undantag kan göras från huvudregeln i 1 § och i stället göra anmälan per telefon. Bestämmelsen anger att en sökande som får eller begär arbetslöshetsersättning kan, utöver vad som framgår av 1 § även anmäls sig per telefon. Telefonanmälan kan göras i tre fall.

I det första fallet kan den sökande ringa till Arbetsförmedlingen för att göra sin anmälan om arbetslöshet om han eller hon på grund av störningar i datakommunikationen inte kan få kontakt med Arbetsförmedlingens webbplats den första arbetslösa dagen. Svårigheter att få kontakt via internet kan till exempel bero på att strömförsörjningen inte fungerar eller på grund av andra tekniska problem.

Det andra fallet avser situationer då det är det omöjligt eller stora svårigheter för den sökande att förflytta sig till ett distansservicekontor eller kontor på grund av att kommunikationerna inte fungerar. Detta kan bero på svåra väderleksförhållanden såsom snökaos, översvämningar m.m. som gör det

praktiskt taget omöjligt att föra fram allmänna kommunikationer eller egen bil på vägarna.

Det tredje fallet tar sikte på sökande som är bosatta på en ort där Arbetsförmedlingen har ett begränsat öppethållande och därför inte har öppet dagen för anmälan. Situationen får anses ta sikte på sökande som bor på ensligt belägna småorter med långt avstånd till närmaste större tätort samt där mottagningsförhållandet för datatrafiken är dåligt.

Anmälan av arbetslöshet vid tillfälligt avbrott i fiskeverksamhet

3 § reglerar hur anmälan om arbetslöshet ska göras vid arbetslöshet på grund av tillfälligt avbrott i fiskeverksamhet.

Bestämmelsen överensstämmer med tidigare reglering i IAF:s föreskrifter (IAFFS 2015:2) om anmälan hos den offentliga arbetsförmedlingen om ekonomiskt stöd vid arbetslöshet.

Bestämmelsen tar sikte på fiskarnas speciella situation och anger, att en sökande som begär arbetslöshetsersättning vid tillfälligt avbrott i fiskeverksamheten kan anmäla sin arbetslöshet per telefon till Arbetsförmedlingen. Vidare anger bestämmelsen att en person som tillhör ett båtlag kan göra en telefonanmälan för hela båtlaget.

Arbetssökande från annat EU eller EES-land eller Schweiz med bibehållen ersättning

4 § reglerar vad som gäller beträffande anmälan om arbetslöshet för sökande som vistas i Sverige och gör anspråk på att fortsätta uppbära arbetslöshetsersättning från ett annat EU eller EES-land eller Schweiz.

Bestämmelsen överensstämmer med den tidigare regleringen i IAF:s föreskrifter (IAFFS 2015:2) om anmälan hos den offentliga arbetsförmedlingen för rätt till ekonomiskt stöd vid arbetslöshet.

Målgrupp

Förslaget på föreskrifter vänder sig främst till Arbetsförmedlingen men även till arbetslöshetskassorna, förvaltningsdomstolarna samt enskilda.

Alternativa lösningar

Föreskrifterna om anmälan hos den offentliga arbetsförmedlingen för rätt till ersättning vid arbetslöshet kompletterar 9 § ALF. Förändringarna föreslås bli meddelade i helt nya föreskrifter och grundar sig på behovet av anpassning till den ökade digitaliseringen. Eftersom föreskrifter inte kan ändras eller upphävas på annat sätt än genom föreskrifter saknas andra alternativa lösningar.

Konsekvenser

Ett förslag som innebär att anmälan om arbetslöshet i normalfallet ska kunna göras digitalt kräver att digitala systemen för detta ändamål finns tillgängliga. IAF bedömer att detta initialt kan medföra kostnader, men på lång sikt får dessa investeringar anses öka effektiviteten såväl resursmässigt som kostnadsmässigt för staten.

IAF bedömer att för den enskilde sökanden som får möjligheten att anmäla sig digitalt kan kostnadsmässiga besparingar uppkomma, när det gäller resor för personliga besök hos Arbetsförmedlingen.

IAF bedömer vidare att det inte föreligger några konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv.

Överensstämmelse med Sveriges medlemskap i EU

IAF bedömer att förslaget är förenligt med EU-rätten.

Ikraftträdande

IAF föreslår att förslaget träder i kraft den 3 oktober 2016.

Kontaktpersoner

Carina Karlsson
tfn. 0150-48 70 44

Gunilla Wandemo
tfn. 0150-48 70 74